

Lebo srdce spravodlivého je najpevnejší hrad

Legenda o grófovi Zrínskom podľa Jána Jankoviča

Od prastarých dôb babylonských, od kráľa Dávida a jeho hlavných spevákov, od dávnych čias Odyssey a od indických spevov o činoch boha Indru na čele nebeskej armády... A vlastne od úplného počiatku ľudskej kultúry – sa dozvedáme o hrdinoch. Ak sú svätci tými, ktorým patrí koruna zo zlata a umelci sa pyšia korunou striebornou; hlavy kniežat a vojvodcov zdobí koruna zo železa. A každá z týchto korún je spätá s trňmi. Pretože ak svätci bojujú modlitbou, umelci básňou, obrazom, sochou; kniežatá a vojaci preukazujú hrdinstvo fyzicky a svojou udatnosťou chvália Boha. V čase, keď sa o národoch rozpráva zo všetkých hľadísk a dejiny interpretujú zo všetkých čias – len nie hrdinsky, pripomíname si štúdiom vlastnej histórie jednu minulosť mimoriadne ospievanú, no predsa zabudnutú bitku, kde sa ako bojovníci prejavili naši predkovia. A uprostred armády brániacej hrad Sihoť (Sziget) vystáva mohutná postava grófa Mikuláša Šubica Zrínskeho.

Tejto veľkej postave európskych dejín venoval roku 2011 dvojdielnu monografiu vynikajúci slovenský vedec, prekladateľ a kroatista, nositeľ množstva chorvátskych i slovenských vyznamenaní, Ján Jankovič. Prvý diel s názvom Súvislosti tvorí štúdiá podrobne nazerajúca na postavu grófa a Bitku o Sihoťský zámok zo všetkých aspektov. Druhý diel tvorí rozsiahla chrestomatia obsahujúca slovenské, latinské, maďarské a chorvátske literárne pamiatky venované tejto udalosti. Monografia je teda okrem veľkého historického a literárno-vedného významu aj unikátnym prekladateľským dielom, ktoré slovenskému čitateľovi a slovenskému

vedomiu prináša informácie o slovensko-chorvátskych vzťahoch, o veľkosti našich spisovateľov, ktorí mali udatného grófa stále v živej pamäti, o kráse historických spevov a myslení starej Európy.

Okrem obrovského historického prínosu sa tu odhaľuje druhá dimenzia monografie Jána Jankoviča. Chrestomatia tvorí unikátnu zbierku slovenských, chorvátskych, latinských a maďarských literárnych diel venovaných bitke o Sihoťský zámok alebo osobe grófa Zrínskeho. Autor diela nám tu teda predstavuje časť dejín, keď nám už ústami našich vlastných spisovateľov pripomína túto veľkú historickú udalosť. V chrestomatii sa nachádza aj niekoľko mimoriadne vzácných ukážok – napríklad báseň Szigetvár, ktorú si zapísal do študentského zošita maďarských básní vtedy ešte len pätnásťročný (!) P. O. Hviezdoslav. Uvedme si ju pre jej unikátnosť celú v doslovnom preklade G. Magovej:

Szigetvár

*Smutná zrúcanina, pod koľkými storočiami stonáš?
Vymretý – pustý je hrob Zrínskeho, bojovníka.
Kde je sláva, ktorá pokrýva tvoje bývalé veže,
kde je život, ktorý sa veselil medzi tvojimi múrmi:
rozdrvil ho Sulejman,
so svojim divým, pyšným vojskom,
spustošiac malý oddiel, čo vyrazil z hradu,
tak len obsadil orlie hniezdo, čo vzbĺklo plameňom,
ktorému popol dáva odmenu slávy.*

A tak len s naším veľkým básnikom môžeme zopakovať: „nič výsledky, nič budúcnosť a telo:/ Dej slávny – v sebe mám ja večné dielo!“ A o tomto slávnom deji, ktorý by mal byť podnes

námetom drám, poviedok, básní a filmov, nám podrobne, s obdivuhodnou vedeckou poctivosťou a podrobnosťou podal správu v unikátnej dvojdielnej monografii Ján Jankovič. Monografia je zároveň kľúčom k slovensko-chorvátskym vzťahom, k uhorským dejinám, k dejinám slovenskej i uhorskej literatúry a cenným príspevkom k rozjímaniu o hrdinstve a veľkosti ľudských dejín; za čo patrí autorovi veľká poklona.

DŽUNKOVÁ, Katarína. Lebo srdce spravodlivého je najpevnejší hrad. Legenda o grófovi Zrínskom podľa Jána Jankoviča. In *Kultúra* ISSN 1336-2992, 2012, roč. XV, č. 14, s. 10-11.

Ján Jankovič patrí k najrozhladenejším, najšikovnejším, najaktívnejším, najsympatickejším, najvšestrannejším „juhoslovanistom“ (najmä srbistom a chorvatistom) zo všetkých súčasných smrteľníkov.

Bohuš Bodacz

*

Pre diela Jána Jankoviča je príznačná tematická a koncepcná objavnosť, precízna práca s publikovanými a archívnymi prameňmi. Autor má schopnosť vedecky fundovane, ale čitateľsky pútavo a plasticky približovať slovensko-južnoslovanské vzťahy v minulosti a komunikovať s dneškom.

Adam Bžoch

*

Ján Jankovič bezpochyby patrí medzi najlepších znalcov južnoslovanských literatúr a zároveň aj medzi najproduktívnejších prekladateľov z chorvátčiny a srbčiny u nás. Svojím systematickým výskumom dejín prekladu zo srbčiny a chorvátčiny konštituoval osobitnú literárnokomparatistickú disciplínu zameranú na teóriu literárnych stykov a literárnych spoločenských.

Miroslav Dudok

PhDr. Ján Jankovič, DrSc, člen korešpondent Chorvátskej akadémie vied a umení, vedecký pracovník Ústavu svetovej literatúry Slovenskej akadémie vied, podstatnú časť svojej vedeckej a prekladateľskej práce venoval a venuje chorvátskej literatúre v kontexte južnoslovanských literatúr. Prekladá zo srbského, chorvátskeho, slovinského, macedónskeho jazyka. Preložil viac ako 150 diel. Je autorom početných vedeckých monografií, štúdií, bibliografií a antológií, ktorými sa výrazne zaslúžil o propagáciu chorvátskej kultúry a jej recepcie na Slovensku.

Do tohto okruhu jeho bohatej vedeckovýskumnej práce patrí aj dvojväzková literárnohistorická práca Legenda o grófovi Zrínskom I. Súvislosti (Bratislava 2011) a Legenda o grófovi Zrínskom II. Chrestomatia (Bratislava 2010), venovaná slávnym činom protitureckého bojovníka, chorvátskeho šľachtica Mikuláša Šubića Zrínskeho, ktorý sa vyznamenal roku 1566 v bitke proti Osmanom pri Sihoti (Sziget, Maďarsko). (Prémia J.M. Hurbana)

Pozri napr.:

http://www.snk.sk/?OD_2011

<http://www.litcentrum.sk/slovenski-spisovatelia/jan-jankovic>

<http://www.osobnosti.sk/index.php?os=zivotopis&ID=1180>

Názov: PhDr. Ján Jankovič DrSc.

Vynikajúci slovenský vedec, prekladateľ a kroatista, nositeľ množstva chorvátskych i slovenských vyznamenaní

Zostavila: Elena Kaplanová

Zodp. red.: Mgr. Viera Baničová

Vydavateľ: Považská knižnica

Rok vydania: 2013

PhDr. Ján Jankovič DrSc.

* **21. júl 1943** Považská Bystrica

Vynikajúci slovenský vedec, prekladateľ
a kroatista, nositeľ množstva
chorvátskych i slovenských vyznamenaní